CANLLAWIAU, DOGFENNU

Y Fframwaith Integreiddio Mudwyr

Fframwaith i helpu sefydliadau yng Nghymru i ddeall p’un a yw mudwyr a chymunedau sy’n eu croesawu wedi integreiddio’n dda â’i gilydd.

Cyhoeddwyd gyntaf: 18 Rhagfyr 2023

Diweddarwyd ddiwethaf: 28 Mawrth 2024

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybodaeth am **hawlfraint**.

Cynnwys

Rhagair y gweinidog

Pam mesur integreiddio?

Sut i ddefnyddio’r Fframwaith hwn

Dangosyddion integreiddio a dulliau llwyddiannus

Parth 1: gweithle

Parth 2: tai

Parth 3: iechyd a gofal cymdeithasol

Parth 4: cysylltiadau cymdeithasol

Parth 5: addysg a sgiliau

Parth 6: diogelwch a sefydlogrwydd

Parth 7: hawliau a chyfrifoldebau

Casglu a storio data

Gweithredu ac atebolrwydd

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybodaeth am **hawlfraint**.

Rhagair y gweinidog

Mae gan Gymru hanes hir o groesawu mudwyr i'n cymunedau. Caiff ein treftadaeth economaidd a diwylliannol ei ddylanwadu'n drwm gan gyfraniadau gan fudwyr a ddaeth yn gymdogion a ffrindiau. Mae pob ton olynol o fudo wedi creu cyfleoedd a chysylltiadau rhwng ac o fewn cymunedau Cymru.

Fel Llywodraeth Cymru, rydym yn credu'n gryf yn y manteision a ddaw yn sgil mudo i Gymru ac rydym yn gweithio i gefnogi'r broses o integreiddio mudwyr â'u cymunedau newydd cyn gynted â phosibl. Fodd bynnag, ar hyn o bryd nid oes gennym ddigon o ddata i asesu a ydym yn cyflawni canlyniadau cadarnhaol ar gyfer mudwyr a chymunedau. Y Fframwaith hwn yw dechrau ein hymdrech i gywiro'r bwlch hwnnw yn ein dealltwriaeth o'n cymunedau.

Mae cymunedau Cymru yn amlwg yn groesawgar iawn i fudwyr ar y cyfan. Er bod troseddau casineb wedi cynyddu yn ystod y blynyddoedd diwethaf, ac yn arbennig ers refferendwm yr UE a sefydlu 'amgylchedd gelyniaethus' Llywodraeth y DU, mae'r rhan fwyaf o fudwyr yn siarad am y croeso cyfeillgar a chefnogol maen nhw'n ei gael. Mae Dinasyddion yr UE, ffoaduriaid o Syria ac Affganistan, Wcreiniaid, ac eraill wedi dod i Gymru ac wedi cael croeso cadarnhaol iawn dros y blynyddoedd diwethaf.

Ein defnydd o'r term 'mudwr' yw gwahaniaethu rhwng y rhai sydd wedi'u geni yn y DU ac sydd wedi'u geni y tu allan i'r DU. Bydd rhai mudwyr wedi cyrraedd yn ddiweddar a bydd eraill wedi byw yma am y rhan fwyaf o'u bywydau. Mae ein Fframwaith yn ymgais i leihau anghydraddoldebau rhwng mudwyr a phobl sy'n cael eu geni yn y DU, yn hytrach na cheisio defnyddio'r gair 'arall' wrth gyfeirio at aelodau o'r gymuned sy'n cael eu geni mewn mannau eraill. Mae mudwyr yn cyfrannu'n aruthrol at fywyd Cymru ac rydym eisiau iddynt wybod bod croeso iddynt yma. Nid oes lle i gasineb yn ein cymunedau ac rydym yn ymdrechu i'w wynebu lle bynnag y byddwn yn dod o hyd iddo.

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

Yn y pen draw, bydd y Fframwaith yn arwain at ddealltwriaeth well o lawer gan Lywodraeth Cymru a phartneriaid ynghylch a yw mudwyr yn gallu cymryd rhan lawn ym mhob agwedd ar fywyd Cymru. Rhaid i ni sicrhau ein bod yn adeiladu cymunedau cydlynol ac nad ydym yn ymgorffori bywydau cyfochrog nac yn caniatáu i ganlyniadau niweidiol gael eu parhau.

Gall rhwystrau i integreiddio fod yn strwythurol, yn sefydliadol neu'n ymarferol. Drwy'r Fframwaith hwn, byddwn yn nodi gwahaniaethau mewn canlyniadau ac yna'n archwilio'r rhain i nodi'r rhwystrau sy'n atal integreiddio a chanlyniadau cyfartal.

Nid yw integreiddio'n ymwneud yn unig â mudwyr yn 'ffitio i mewn' â chymunedau Cymreig presennol. Mae'n broses ddwyffordd o addasu ar gyfer pobl sy'n cyrraedd o'r newydd a'r cymunedau sy'n eu croesawu. Ond drwy'r addasiad hwnnw, bydd y gymuned yn gyffredinol yn cael ei chryfhau gan sgiliau a safbwyntiau newydd. Bydd cymunedau Cymreig integredig yn fwy deinamig ac yn fwy abl i fynd i'r afael â heriau'r 21ain ganrif. Rydym yn annog sefydliadau a chymunedau yng Nghymru i weithio gyda ni i greu Cymru o gymunedau cydlynus.

Jane Hutt AS

Y Gweinidog Cyfiawnder Cymdeithasol a'r Prif Chwip

Pam mesur integreiddio?

Mae Llywodraeth Cymru eisiau sicrhau bod mudwyr sy'n byw yng Nghymru yn gallu cyfrannu'n llawn at fywyd Cymru, er budd pawb. Mae angen i ni hefyd sicrhau bod croeso i gymunedau sy'n croesawu lleoedd diogel ac sy'n manteisio ar y manteision y gall mudo eu cynnig. Mae integreiddio yn broses ddwy ffordd sy'n dod â chyfrifoldebau a chyfleoedd i fudwyr a'u cymunedau newydd.

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

Rydym eisiau i bobl ddechrau integreiddio â chymunedau Cymru o'r diwrnod cyntaf y byddan nhw'n cyrraedd. Mae hyn yn golygu sicrhau bod eu hanghenion yn cael eu diwallu, bod eu sgiliau'n cael eu deall a'u defnyddio, a bod cyfle cyfartal yn cael ei gyflawni. Gallwn gyflawni hyn drwy wneud gwasanaethau'n hygyrch, yn canolbwyntio ar bobl, ac yn canolbwyntio ar feithrin gallu yn hytrach na chreu dibyniaeth. Drwy wneud hynny, gallwn atal neu leihau canlyniadau niweidiol fel digartrefedd, amddifadedd, salwch meddwl neu gorfforol, diweithdra, a chanlyniadau negyddol eraill. Rydym hefyd eisiau atal cymunedau ynysig neu gyfochrog i sicrhau bod ein cymunedau'n defnyddio potensial ei holl aelodau.

Bydd gwella canlyniadau i fudwyr yn arwain at fanteision cymunedol cadarnhaol. Mae'r rhain yn cynnwys gwell cydlyniant cymunedol a mwy o amrywiaeth mewn diwylliant. Bydd yr economi'n elwa o safbwyntiau unigryw a sgiliau marchnad lafur prin, gan feithrin datblygiad cysylltiadau byd-eang i Gymru.

Ar hyn o bryd, nid oes gennym fframwaith clir ar gyfer mesur integreiddio cymunedau sy'n lletya mudwyr sy'n byw yng Nghymru. Mae hyn yn golygu ei bod yn anodd canfod a yw ein polisïau'n cael yr effeithiau a ddymunir. Yn unol â Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus (a149 o Ddeddf Cydraddoldeb 2010), mae angen i ni ddileu gwahaniaethu, hyrwyddo cyfle/canlyniad cyfartal a meithrin cysylltiadau da rhwng mudwyr a'r rheini sydd wedi'u geni yn y wlad hon. O ganlyniad, credwn fod y Fframwaith Integreiddio Mudwyr hwn yn ddogfen bwysig i'n helpu i fonitro ac, yn y pen draw, sicrhau gwell integreiddio.

Mae'r Fframwaith Integreiddio Mudwyr yn adeiladu ar waith blaenorol pwysig, gan gynnwys '**Dangosyddion Integreiddio**' y Swyddfa Gartref a '**Dangosyddion Cenedlaethol Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol**' Llywodraeth Cymru. Mae gwaith y Swyddfa Gartref yn ceisio darparu Fframwaith ar gyfer asesu profiadau integreiddio mudwyr yn y DU, tra bod Dangosyddion Llywodraeth Cymru yn ceisio cymharu profiadau pob unigolyn sy'n byw yng Nghymru. Mae ein Fframwaith yn ceisio symleiddio a chyfuno'r gorau o'r ddau.

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

I ddatblygu'r Fframwaith, trefnodd Llywodraeth Cymru gyfarfodydd grŵp llywio misol, yn cynnwys academyddion ac ymarferwyr allweddol sy'n gweithio ar ymchwil a gwasanaethau integreiddio mudwyr yng Nghymru. Ymgynghorwyd â'r aelodau drwy gydol y prosiect i helpu i gyd-gynhyrchu Fframwaith a oedd yn addas i'r diben. Roedd cyfraniadau aelodau'r grŵp llywio yn amhrisiadwy. Mae rhagor o wybodaeth am aelodaeth ar gael yn ein **dogfen atodol**.

Cafodd ymgynghoriad ar **sut i fesur cynnwys mudwyr yng Nghymru** ei gynnal gan Lywodraeth Cymru ddechrau 2022. Cynhaliwyd yr ymgynghoriad hwn gydag arbenigwyr ar integreiddio mudwyr, gan gynnwys y rheini sy'n gweithio ar wasanaethau integreiddio, academyddion, awdurdodau lleol a mudwyr sydd â phrofiad uniongyrchol. Cynhaliwyd grwpiau ffocws gyda mudwyr o amrywiaeth o genhedloedd i sicrhau ein bod yn deall elfennau pwysicaf bywyd yng Nghymru i gefnogi integreiddio. Mae **crynodeb o'r ymatebion i'r ymgynghoriad** ar gael.

Roedd ymatebion i'r ymgynghoriad, barn aelodau'r grŵp llywio, ac allbynnau dogfennau ymchwil a gwblhawyd fel rhan o Brosiect Integreiddio Mudwyr Cymru wedi dylanwadu ar ddrafftio'r Fframwaith hwn. Mae rhagor o wybodaeth am ymchwil ac ymgysylltu i'w chael yn ein **dogfen atodol**.

Sut i ddefnyddio'r Fframwaith hwn

Drwy'r ddogfen hon rydym yn tynnu sylw at ddulliau a argymhellir i gefnogi integreiddio ac yn rhannu astudiaethau achos mewn dogfen atodol. Rydym yn argymell dangosyddion y gall sefydliadau eu defnyddio i fesur integreiddio cymunedau sy'n lletya mudwyr sy'n byw yng Nghymru. Rydym hefyd yn argymell ffyrdd o gasglu a chyhoeddi data mewn ffordd sensitif a defnyddiol. Nid yw'r dangosyddion a'r dulliau ymarfer da rydym yn eu cynnwys yn gynhwysfawr; mae llawer mwy o enghreifftiau o fesurau a dulliau gweithredu defnyddiol ar gael mewn gwaith lleol, rhanbarthol a chenedlaethol sy'n cefnogi mudwyr. Fodd bynnag, rydym yn tynnu sylw at elfennau arbennig o allweddol i sicrhau

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

integreiddio mwy effeithiol.

Nid yw’r Fframwaith hwn yn annog pobl i rannu data am wybodaeth bersonol adnabyddadwy sy’n ymwneud â mudwyr sy’n byw yng Nghymru. Ein dull gweithredu yw deall profiadau cyfannol mudwyr sy’n byw yng Nghymru drwy amrywiaeth o faterion (a elwir yn ‘barthau’ integreiddio).

Rydym yn gwybod y gall aelodau o’r gymuned o fudwyr fod yn nerfus neu’n ddrwgdybus o ymdrechion i gasglu data amdanynt. Efallai y byddant yn ofni bod data’n cael ei gasglu i’w tracio, i’w rhannu â’r adran Gorfodi Mewnfudo neu i wahaniaethu yn eu herbyn. Mae’r Fframwaith hwn yn ceisio egluro pam rydym eisiau i sefydliadau gasglu’r data hwn a ffyrdd o dawelu meddwl aelodau’r gymuned am ein bwriadau. Bydd y data sydd wedi’i gasglu yn ymwneud â phrofiadau mudwyr hefyd yn gofyn am ddata cymharu â chymdogion sydd wedi’u geni yn y DU yn ein cymunedau. Gall cymariaethau ddatgelu anghydraddoldebau o ran canlyniadau a phrofiad, yn ogystal ag unrhyw addasiadau gan y gymuned letyol dros amser.

Rydym eisiau i sefydliadau yng Nghymru feddwl sut y gallant gefnogi integreiddio a sut y gallant ein cefnogi i fesur hyn. Mae dogfen ‘**’Dangosyddion Integreiddio'r Swyddfa Gartref"** yn darparu pecyn eang ar gyfer sut y gall pob sefydliad ystyried hyn. Fodd bynnag, rydym wedi mabwysiadu dull symlach. Nid yw’r Fframwaith hwn yn ceisio mesur pob dangosydd integreiddio mudwyr. Dewiswyd nifer cymharol fach o ddangosyddion i sefydliadau yng Nghymru eu hystyried. Credwn fod y rhain yn ddangosyddion allweddol i’n galluogi i ystyried sut y mae Cymru’n perfformio o ran integreiddio cymunedau.

Mae’r Fframwaith yn ceisio gosod cyfeiriad clir i sefydliadau yng Nghymru i gefnogi’r gwaith o fesur integreiddio. Rydym yn egluro sut y gellid casglu a rhannu data i gefnogi’r gwaith hwn. Mae hefyd yn helpu sefydliadau i ddeall sut mae eu cyfraniad yn cyd-fynd â’r her genedlaethol o sicrhau bod ein cymunedau’n integreiddio’n effeithiol. Credwn fod angen dull gweithredu cenedlaethol i helpu i sicrhau cysondeb o ran sut mae data’n cael ei gasglu a’i

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

gyhoeddi. Nid ydym yn ceisio annog sefydliadau i beidio â chasglu data ychwanegol i gyflawni eu dibenion penodol, ond bydd casglu a chyhoeddi data sy'n cyd-fynd â'r Fframwaith hwn yn cefnogi ein gweledigaeth genedlaethol.

Mae gan rai o'r dangosyddion a awgrymir isod eisoes ddata ar lefel Cymru sy'n cymharu canlyniadau ar gyfer mudwyr a phreswylwyr sydd wedi'u geni yn y DU. Fodd bynnag, nid yw rhywfaint o'r data ar gael eto ar lefel Cymru neu efallai na fydd y casgliadau data presennol yn gwahaniaethu rhwng gwledydd tarddiad y mudwyr. Efallai fod rhai o'r cymunedau mudwyr sy'n byw yng Nghymru yma mewn niferoedd mor fach fel na all arolygon cenedlaethol a chasglu data gasglu sampl gynrychioladol o brofiadau. Yng ngoleuni hyn, mae'r Fframwaith hefyd yn nodi'r data y gallai fod angen ei gasglu yn y blynyddoedd i ddod i fynd i'r afael â'r bylchau hyn yn ein gwybodaeth.

Mae cyhoeddi'r Fframwaith hwn yn ddechrau proses hir. Gall diwygio prosesau casglu a chyhoeddi data gymryd amser hir ac rydym am sicrhau bod pob sefydliad yn cael ei annog i ymuno â ni ar y llwybr hwn. Oherwydd y niferoedd bach o rai cymunedau mudwyr, efallai y bydd angen casglu data dros nifer o flynyddoedd er mwyn darparu gwybodaeth ddibynadwy. Bydd angen i ni weithio gyda sefydliadau sy'n casglu ac yn cyhoeddi data i sefydlu gwaelodlin o ganlyniadau'r mudwyr a'r gymuned. Bydd yn cymryd sawl blwyddyn arall o ddiweddariadau blynyddol i ddechrau asesu tueddiadau mewn integreiddio mudwyr ledled Cymru.

Wrth i sefydliadau gyhoeddi data, mae angen i ni hefyd ystyried y ffactorau a allai fod y tu ôl i'r canlyniadau sy'n cael eu datgelu. Mae angen i ni allu ystyried ffactorau demograffig eraill, fel yr amser sy'n cael ei dreulio yn y DU, oedran cyfartalog y rheini sy'n cyrraedd, y cymhellion dros fod yn bresennol yng Nghymru a ffactorau demograffig eraill.

Dangosyddion integreiddio a dulliau

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

llwyddiannus

Drwy gydol y ddogfen hon, rydym wedi defnyddio’r term ‘parthau’ i ymwneud â meysydd o fywyd Cymru. Mae ‘Dangosyddion Integreiddio’ y Swyddfa Gartref yn defnyddio 14 o barthau integreiddio, ac rydym wedi crynhoi’r rhain yn 7 parth isod. Fodd bynnag, bydd rhai materion yn croesi ffiniau rhwng parthau, er enghraifft bydd hyfedredd iaith mudwyr sy’n byw yng Nghymru yn effeithio ar integreiddio ym mhob un o’r meysydd er eu bod yn ymddangos yn y maes ‘Addysg a Sgiliau’. Er mwyn ystyried integreiddio’n briodol, mae angen i ni edrych ar bob un o’r meysydd ar y cyd, yn hytrach nag ar wahân. Mae’r holl barthau wedi’u cysylltu ac ni ystyrir bod unrhyw barth yn bwysicach na pharth arall.

Yn yr adran nesaf, rydym wedi archwilio pob un o’n 7 parth. Mae pob maes yn cynnwys disgrifiad byr o’i gwmpas a’i bwysigrwydd, ac yna esboniad o rai o’r rhwystrau i integreiddio a’r effeithiau negyddol y mae’r rhain yn eu hachosi. Mae pob maes hefyd yn cynnwys rhywfaint o arferion da y maen hysbys eu bod yn cefnogi integreiddio. Yn olaf, rydym wedi dewis rhai dangosyddion allweddol ym mhob maes i’n helpu i fesur integreiddio dros y blynyddoedd nesaf.

Byddai mesur integreiddio mudwyr unigol yn ddull cymhleth iawn, sy’n cymryd llawer o amser ac a allai fod yn anfoesol. Yn hytrach, rydym yn ceisio mesur integreiddio’r holl fudwyr gyda’i gilydd. Byddwn hefyd yn chwilio am ddata sy’n ymwneud ag unigolion sydd wedi’u geni yn y DU i gymharu canlyniadau dros amser. Nid oes trefn o ran pwysigrwydd i’r meysydd fel y maent yn ymddangos isod.

Bydd casglu data ar brofiadau a chanlyniadau yn ein helpu i asesu graddau’r anghydraddoldebau yn ein cymunedau ac a oes integreiddio llwyddiannus yn digwydd mewn cymunedau yng Nghymru. Efallai fod rhywfaint o ddata ar lefel Cymru ar brofiadau mudwyr eisoes yn bodoli, ond ni fydd hyn yn wir ym mhob sefyllfa. Wrth i ni roi’r Fframwaith Integreiddio Mudwyr ar waith, byddwn yn

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

defnyddio dull 3 cham:

1. Casglu a chyfleu’r data sydd eisoes yn bodoli ar gyfer y dangosyddion hyn.
2. Os na ellir casglu data o'r fath yn uniongyrchol, ystyriwch a oes modd defnyddio Cyswllt Data Gweinyddol i nodi'r wybodaeth yr ydym yn bwriadu ei chasglu.
3. Os nad oes data ar gael, gofynnwch i sefydliadau priodol ystyried casglu data perthnasol mewn modd cyson. Rydym wedi cynnwys cwestiynau arolwg posibl yn erbyn y dangosyddion perthnasol isod.

Ar gyfer pob un o’r meysydd isod, rydym yn nodi’r dangosyddion sydd bwysicaf yn ein barn ni i fesur integreiddio cymunedau. Rydym yn cadarnhau pa ddata sydd ar gael neu’n awgrymu sut y gellid ei ddarparu i helpu i gyflawni hyn.

Mae Llywodraeth Cymru yn credu mai’r dull mwyaf effeithiol o fesur integreiddio fydd ymgysylltu â pherchnogion y casgliadau data presennol i weld a oes modd gwneud newidiadau i fynd i’r afael â’r bylchau mewn data canlyniadau mudwyr.

Fodd bynnag, byddwn yn parhau i ystyried a fyddai arolwg a ddatblygwyd gan Lywodraeth Cymru i helpu sefydliadau i gasglu data yn erbyn y Dangosyddion yn adnodd defnyddiol. Os yw eich sefydliad yn casglu/yn bwriadu casglu data ar unrhyw un o’r dangosyddion hynny, byddem yn awyddus i glywed gennych chi drwy **polisimudo@llyw.cymru**.

Parth 1: gweithle

Mae bod mewn cyflogaeth (yn enwedig mewn swyddi sy’n cyfateb i sgiliau a chymwysterau’r mudwyr) yn gallu bod yn ffactor hollbwysig o ran hybu integreiddio ac annibyniaeth. Mae cyflogaeth yn darparu statws cymdeithasol, cysylltiadau cymdeithasol ac ymdeimlad o bwrpas. Gall cefnogi entrepreneuriaeth a chyfleoedd hunangyflogaeth hefyd ddarparu llwybrau

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

ychwanegol ar gyfer integreiddio economaidd.

Mae gwaith yn darparu cyfleoedd i fudwyr ac aelodau o'r gymuned letyol gwrdd â'i gilydd, yn ogystal â dysgu'r iaith a diwylliant ac arferion y gweithle yn anffurfiol yn y DU. Mae gwaith hefyd yn helpu unigolion i feithrin hyder, cysylltiadau cymdeithasol a llesiant ariannol. Ennill cyflogaeth fel arfer yw'r brif flaenoriaeth i lawer o fudwyr sy'n dod i Gymru.

Dangosyddion Allweddol Integreiddio

Er bod sawl ffordd o fesur integreiddiad mudwyr yng nghyd-destun gwaith, rydym wedi dewis rhai dangosyddion allweddol y byddwn yn eu defnyddio at ddibenion y Fframwaith hwn.

Dangosydd 1: canran a gyflogir ar lefel sy'n briodol i sgiliau, cymwysterau a phrofiad

- A oes data ar gael ar gyfer unigolion a gafodd eu geni yn y DU yng Nghymru? Oes: **Ystadegau marchnad lafur yn ôl gwlad y DU a gwlad geni, y flwyddyn sy'n dod i ben ym mis Medi 2023**.
- A oes data ar gael ar gyfer mudwyr yng Nghymru? Oes: **Ystadegau marchnad lafur yn ôl gwlad y DU a gwlad geni, y flwyddyn sy'n dod i ben ym mis Medi 2023**.

Y cwestiwn a ofynnwyd:

Pa un o'r datganiadau canlynol sy'n disgrifio eich sgiliau yn eich gwaith eich hun:

- Does gen i ddim y sgiliau sydd eu hangen yn fy nyletswyddau presennol
- Mae fy sgiliau presennol yn cyfateb yn dda i fy nyletswyddau
- Mae gen i'r sgiliau i ymdopi â dyletswyddau mwy heriol

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

Dangosydd 2: canran y bobl mewn cyflogaeth, sydd ar gontractau parhaol (neu ar gontractau dros dro, ac nad ydynt yn chwilio am waith parhaol) sy'n ennill o leiaf y Cyflog Byw gwirioneddol

(Dolenni i **Ddangosydd Cenedlaethol Llesiant Cymru 16**).

- A oes data ar gael ar gyfer unigolion a gafodd eu geni yn y DU yng Nghymru? Oes: **Ystadegau marchnad lafur yn ôl gwlad y DU a gwlad geni, y flwyddyn sy'n dod i ben ym mis Medi 2023**.
- A oes data ar gael ar gyfer mudwyr yng Nghymru? Oes: **Ystadegau marchnad lafur yn ôl gwlad y DU a gwlad geni, y flwyddyn sy'n dod i ben ym mis Medi 2023**.

Y cwestiynau a ofynnwyd:

Ydych chi'n gweithio fel gweithiwr cyflogedig, yn hunangyflogedig neu ddim yn gweithio?

- Gweithiwr cyflogedig
- Hunangyflogedig
- Cynllun y Llywodraeth
- Gweithiwr teulu di-dâl
- Ddim yn gweithio

Yn eich prif swydd, ydych chi'n gweithio:

- Llawnamser
- Rhan-amser

Mae gan rai pobl drefniadau oriau gwaith arbennig sy'n amrywio o'r patrwm llawn-amser arferol. Yn eich (prif) swydd, ai un o'r canlynol yw'ch patrwm gwaith cytunedig:

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

- Oriau hyblyg (oriau gwaith hyblyg)
- Contract oriau blynyddol
- Gweithio yn ystod y tymor
- Rhannu swydd
- Oriau cywasgedig
- Contract dim oriau
- Gweithio ar-alwad
- Dim un o'r rhain

Dangosydd 3: canran y bobl sy'n byw mewn aelwydydd mewn tlodi incwm o'i gymharu â chanolrif y DU: wedi'i fesur ar gyfer plant, oedran gweithio a'r rheini o oedran pensiw

(Dolenni i **Ddangosydd Cenedlaethol Llesiant Cymru 18**).

- A oes data ar gael ar gyfer unigolion a gafodd eu geni yn y DU yng Nghymru? Oes: **Poblogaeth mewn tlodi incwm cymharol, yn ôl lleoliad geni'r penteulu (FYE 2019 i FYE 2022**).
- A oes data ar gael ar gyfer mudwyr yng Nghymru? Oes: **Poblogaeth mewn tlodi incwm cymharol, yn ôl lleoliad geni'r penteulu (FYE 2019 i FYE 2022)**.

Dangosydd 4: canran sy'n dweud eu bod yn fodlon â'u swydd bresennol

- A oes data ar gael ar gyfer unigolion a gafodd eu geni yn y DU yng Nghymru? Oes: **Arolwg Cenedlaethol Cymru**.
- A oes data ar gael ar gyfer mudwyr yng Nghymru? Nac oes.

Y cwestiwn a ofynnwyd:

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

Ar raddfa o 10, lle mae 0 yn 'ddim o gwbl' a 10 yn 'yn llwyr', yn gyffredinol, pa mor fodlon ydych chi â'ch swydd bresennol? (Gofynnwyd i bobl â swydd).

Dangosydd 5: Canran sy'n adrodd ar ansicrwydd ariannol

- A oes data ar gael ar gyfer unigolion a gafodd eu geni yn y DU yng Nghymru? Oes: **Arolwg Cenedlaethol Cymru**.
- A oes data ar gael ar gyfer mudwyr yng Nghymru? Rhif

Y cwestiwn a ofynnwyd:

Pa un o'r datganiadau hyn sy'n disgrifio orau pa mor dda rydych chi'n ymdopi â'ch biliau a'ch ymrwymiadau credyd ar hyn o bryd:

- Ymdopi â'r holl filiau ac ymrwymiadau credyd heb unrhyw broblemau
- Ymdopi â'r holl filiau ac ymrwymiadau credyd ond mae'n anodd ar adegau
- Ymdopi â'r holl filiau ac ymrwymiadau credyd ond mae'n frwydr barhaus
- Disgyn ar ei hôl hi gyda rhai biliau neu ymrwymiadau credyd
- Cael problemau ariannol go iawn ac yn disgyn ar ei hôl hi gyda llawer o filiau neu ymrwymiadau credyd
- Does gen i ddim biliau

Os ydych chi neu'ch sefydliad yn gweithio gyda mudwyr yng Nghymru a'ch bod yn gallu gofyn rhai o'r cwestiynau uchod, hoffem drafod hyn gyda chi. Cysylltwch â ni drwy anfon e-bost at **polisimudo@llyw.cymru** er mwyn i ni allu trefnu sgwrs.

Lle nad yw'r casgliadau data presennol yn casglu data am fudwyr ar gyfer Cymru ar hyn o bryd, gall arolygon pwrpasol ein helpu i ddeall canlyniadau ac anghydraddoldebau yn well. Bydd hyn yn ein helpu i wneud diwygiadau lle bo angen a lle bo'n bosibl.

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

Dulliau

Rydym yn gwybod y gall rhai dulliau wella'r broses o integreiddio mudwyr mewn perthynas â gwaith. Rydym yn annog sefydliadau perthnasol i wreiddio'r dulliau gweithredu isod i gefnogi canlyniadau gwell.

- Hyrwyddo cymorth sydd ar gael yn lleol i gael gwaith:
  - helpu i ddeall y farchnad swyddi a diwylliant gwaith lleol.
  - cymorth gyda CVs a cheisiadau.
  - cynlluniau mentora/cysgodi gwaith/profiad/prentisiaeth
- Darparu cynlluniau:
  - gyda chyflogwyr i ddatblygu cyfleoedd cyflogaeth a hyfforddiant (gan gynnwys ar gyfer grwpiau penodol sy'n agored i niwed neu anghenion penodol)
  - cefnogi mynediad at gyflogaeth mewn sectorau lle mae mudwyr yn cael eu tangynrychioli fel rhan o fynediad ehangach at fentrau'r farchnad lafur.
  - hwyluso llwybrau wedi'u teilwra i gyflogaeth (gan gynnwys addasu cymwysterau presennol, ailgymhwyso, a rhaglenni atodol, a chyrsiau iaith sy'n benodol i waith) sy'n diwallu anghenion a dyheadau.
- Atgynhyrchu neu ddyfeisio rhaglenni i gefnogi busnesau newydd; Cyfeirio at gefnogi mentora busnes ar gyfer gweithgareddau entrepreneuraidd.

> “ “O Syria i Wcráin, mae IKEA wedi dod o hyd i ffyrdd o ddod â ffoaduriaid i gyflogaeth. Drwy'r rhaglenni gwella sgiliau a gwaith hyn sy'n canolbwyntio ar ffoaduriaid, gall y rheini sy'n chwilio am gymorth gael gafael ar amrywiaeth o wasanaethau, gan gynnwys ysgrifennu CV, cymorth i wneud cais am swydd, technegau cyfweld a hyfforddiant gwasanaeth i gwsmeriaid, yn ogystal â chyflwyniad i ddiwylliant a gwerthoedd IKEA, a deall marchnad lafur Cymru a'r DU.” ”

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

Darllenwch fwy am y dull llwyddiannus hwn yn ein **dogfen astudiaethau achos ategol**.

Parth 2: tai

Mae argaeledd tai digonol, fforddiadwy a sefydlog yn elfen hanfodol o integreiddio ymysg mudwyr, gan ei fod yn gallu rhoi sefydlogrwydd, diogelwch ac ymdeimlad o berthyn a llesiant i unigolion. Felly, gall darparu tai o ansawdd da sy’n diwallu anghenion unigolion a theuluoedd fod yn ffactor pwysig o ran hybu integreiddio.

Wrth ystyried anghenion tai, mae’n bwysig ystyried ansawdd, maint, fforddiadwyedd ac addasrwydd y tai sydd ar gael, yn ogystal â'r agweddau cymdeithasol a diwylliannol cysylltiedig. Efallai y bydd y rheini sy’n mudo i Gymru yn gweld ei bod yn anodd rhentu tŷ neu ystafell oherwydd efallai nad oes ganddynt hanes credyd, geirdaon, gwarantwr, nac arian i dalu bond. Efallai y byddant hefyd yn ei chael yn anodd deall y gwahaniaeth rhwng yr opsiynau tai amrywiol sydd ar gael iddynt. Gall sefyllfaoedd ariannol ansicr a diffyg cysylltiadau cymdeithasol hefyd gyfrannu at drefniadau tai llai sefydlog, sy’n gofyn am symudiadau aml sy’n gwneud i unigolion deimlo’n llai diogel.

Dangosyddion Allweddol Integreiddio

At ddibenion y Fframwaith hwn, rydym wedi nodi nifer o ddangosyddion allweddol y gellir eu defnyddio i fesur integreiddio mudwyr mewn perthynas â thai.

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

Dangosydd 1: canran sy’n byw mewn tai gorlawn

- A oes data ar gael ar gyfer unigolion a gafodd eu geni yn y DU yng Nghymru? Oes: **Cyfrifiad 2021**.
- A oes data ar gael ar gyfer mudwyr yng Nghymru? Oes: **Cyfrifiad 2021**.

Y cwestiynau a ofynnwyd:

Sawl person sy’n byw yn eich cartref fel arfer?

Sawl ystafell sydd ar gael i’w defnyddio gan yr aelwyd hon yn unig?

Dangosydd 2: canran sy’n byw mewn amodau perchen-feddiannydd/ tenantiaeth sicr neu denantiaeth ddiogel

- A oes data ar gael ar gyfer unigolion a gafodd eu geni yn y DU yng Nghymru? Oes: **Cyfrifiad 2021**.
- A oes data ar gael ar gyfer mudwyr yng Nghymru? Oes: **Cyfrifiad 2021**.

Y cwestiynau a ofynnwyd:

A yw’r unigolyn/unigolion sy’n byw yn y cartref yn berchen ar y llety hwn neu'n ei rentu?

- Yn berchen arno’n llwyr
- Yn berchen arno gyda morgais neu fenthyciad
- Yn berchen yn rhannol neu’n rhentu’n rhannol (rhanberchenogaeth)
- Yn rhentu (gyda neu heb fudd-dal tai)
- Yn byw yma heb dalu rhent

Os nad yw’n berchen ar y cartref:

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybodaeth am **hawlfraint**.

Pwy yw eich landlord?

- Cymdeithas dai, cydweithrediaeth dai, ymddiriedolaeth elusennol, landlord cymdeithasol cofrestredig
- Cyngor neu awdurdod lleol
- Landlord preifat neu asiantaeth gosod eiddo
- Cyflogwr aelod o'r cartref
- Perthynas neu ffrind i aelod o'r cartref
- Arall

Dangosydd 3: Canran digartrefedd (nifer yr aelwydydd a gafodd eu hatal rhag bod yn ddigartref am bob 10,000 aelwyd)

(Dolenni i **Ddangosydd Cenedlaethol Llesiant Cymru 34**).

- A oes data ar gael ar gyfer unigolion a gafodd eu geni yn y DU yng Nghymru? Oes: **Digartrefedd**.
- A oes data ar gael ar gyfer mudwyr yng Nghymru? Nac oes.

Y cwestiynau a ofynnwyd:

Ydych chi ar ei hôl hi o ran rhent, a yw eich landlord wedi rhoi gorchymyn troi allan i chi neu a ydych chi dan fygythiad o ddigartrefedd mewn unrhyw ffordd arall?

- Ydw
- Nac ydw

Os ydych chi:

Ydych chi wedi cysylltu â'ch awdurdod lleol i gael help ac a oedd hyn yn llwyddiannus?

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

- Do
- Naddo

Dangosydd 4: canran sy’n dweud eu bod yn fodlon iawn neu’n weddol fodlon â’u llety

- A oes data ar gael ar gyfer unigolion a gafodd eu geni yn y DU yng Nghymru? Oes: **Arolwg Cenedlaethol Cymru**.
- A oes data ar gael ar gyfer mudwyr yng Nghymru? Naddo.

Y cwestiwn a ofynnwyd:

Pa mor fodlon ydych chi â’r llety hwn?

- Bodlon iawn
- Eithaf bodlon
- Ddim yn fodlon nac yn anfodlon
- Eithaf anfodlon
- Anfodlon iawn

A yw eich cartref mewn cyflwr da?

- Ydy
- Nac ydy

Os ydych chi neu’ch sefydliad yn gweithio gyda mudwyr yng Nghymru a’ch bod yn gallu gofyn rhai o’r cwestiynau uchod, hoffem drafod hyn gyda chi. Cysylltwch â ni drwy anfon e-bost at **polisimudo@llyw.cymru** er mwyn i ni allu trefnu sgwrs.

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

Dulliau

Rydym yn gwybod y gall rhai dulliau wella'r broses o integreiddio mudwyr mewn perthynas â thai. Rydym yn annog sefydliadau perthnasol i wreiddio'r dulliau gweithredu isod i gefnogi canlyniadau gwell.

- Ymgysylltu â mudiadau cymunedol mudwyr a ffoaduriaid gydag awdurdodau lleol a Mudiadau Tai i hyrwyddo newid i wneud eu gwasanaethau'n fwy ystyriol o fudwyr.
- Datblygu'r wybodaeth a'r hyfforddiant ar gyfer y sefydliad sy'n cefnogi mudwyr fel bod yr wybodaeth ar gael yn eu hiaith genedlaethol

> " "Tynnwyd sylw at y ffaith y gallai llawer o Ddinasyddion yr AAE, gyda chefnogaeth a llety sefydlog, ddychwelyd i waith neu gael gwaith newydd, a rheoli tenantiaeth rhentu preifat, gan roi cyfle i bobl adael digartrefedd am byth. Nod Tŷ Cyfle yw darparu llety diogel o ansawdd da i Ddinasyddion yr AAE sy'n cysgu allan neu helpu pobl i gael gafael ar lety digartrefedd brys pan nad ydynt yn gallu cael gafael ar arian cyhoeddus, yn ogystal â chymorth dwys i gael gwared ar unrhyw rwystrau i gyflogaeth a thai hirdymor." "

Darllenwch fwy am y dull llwyddiannus hwn yn ein **dogfen astudiaethau achos ategol**.

Parth 3: iechyd a gofal cymdeithasol

Mae argaeledd gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol amserol o ansawdd uchel yn hanfodol ar gyfer hybu iechyd a llesiant unigolion a chymunedau ac felly mae'n ffactor pwysig o ran galluogi mudwyr i integreiddio. Gall sicrhau bod

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

gan fudwyr fynediad at y gwasanaethau hyn a’u bod yn cael eu teilwra i ddiwallu anghenion amrywiol ymfudwyr helpu i hyrwyddo eu llesiant a’u cynhwysiant.

Bydd gan fudwyr wahanol gefndiroedd diwylliannol a phrofiadau o iechyd a gofal cymdeithasol, o’u gwlad tarddiad ac yn y DU. Mae’n bwysig gwneud yn siŵr bod mudwyr yn cael cyfle i ddysgu a deall pa gymorth sydd ar gael mewn ffordd sy’n ddiwylliannol gymwys a chymorth o ran sut i gael gafael arno. O ganlyniad, mae’n bwysig bod darparwyr gwasanaethau yn addasu drwy sicrhau bod dulliau sy’n ddiwylliannol gymwys yn cael eu prif ffrydio yn eu hymarfer.

Efallai y bydd rhai mudwyr yn teithio’n ôl i’w gwlad tarddiad (os cânt eu caniatáu a’u galluogi) i gael triniaethau neu weithdrefnau meddygol, yn rhannol oherwydd rhwystrau iaith ac yn rhannol oherwydd diffyg dealltwriaeth neu foddhad â system gofal iechyd y DU. Am yr un rhesymau, gall mudwyr hefyd gael gafael ar wasanaethau meddygol preifat heb eu rheoleiddio, gan gynnwys fferyllfeydd ar-lein, a allai arwain at effeithiau negyddol ar iechyd.

Mae rhai mudwyr yn arbennig o agored i salwch meddwl o ganlyniad i'w profiadau blaenorol. Efallai eu bod wedi profi trawma sylweddol sy’n achosi eu dadleoli, wedi profi trawma wrth deithio i’r DU, neu drawma wrth fyw ar eu pen eu hunain yn y DU. Bydd gan y rheini sydd wedi dioddef trais ar sail rhywedd hefyd angen penodol am wasanaethau gofal iechyd sensitif a chynhwysol.

Dangosyddion Allweddol Integreiddio

Mae sawl ffordd o fesur integreiddio mudwyr ym maes iechyd a gofal cymdeithasol. Rydym wedi dewis rhai dangosyddion allweddol y byddwn yn eu defnyddio at ddibenion y Fframwaith hwn.

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

Dangosydd 1: canran sy’n mynegi iechyd a llesiant da hunangyfeiriedig

- A oes data ar gael ar gyfer unigolion a gafodd eu geni yn y DU yng Nghymru? Oes: **Cyfrifiad 2021**.
- A oes data ar gael ar gyfer mudwyr yng Nghymru? Oes: **Cyfrifiad 2021**.

Y cwestiynau a ofynnwyd:

Sut mae eich iechyd yn gyffredinol?

- Da iawn
- Da
- Go lew
- Gwael
- Gwael iawn

Dangosydd 2: canran a gofrestrwyd gyda Meddyg Teulu

- A oes data ar gael ar gyfer unigolion a gafodd eu geni yn y DU yng Nghymru? Oes: **Set Ddata Gwasanaeth Demograffig Cymru**. Data ar gael yn SAIL (angen gofyn am fynediad).
- A oes data ar gael ar gyfer mudwyr yng Nghymru? Nac oes.

Y cwestiynau a ofynnwyd:

Ydych chi wedi cofrestru gyda meddyg teulu yng Nghymru?

- Do
- Naddo
- Ddim yn gwybod

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

Dangosydd 3: canran yr oedolion sydd â dau neu fwy o ymddygiadau iach o fyw

(Dolenni i **Ddangosydd Cenedlaethol Llesiant Cymru 3**).

- A oes data ar gael ar gyfer unigolion a gafodd eu geni yn y DU yng Nghymru? Oes: **Arolwg Cenedlaethol Cymru**.
- A oes data ar gael ar gyfer mudwyr yng Nghymru? Nac oes.

Y cwestiynau a ofynnwyd:

Nifer yr ymddygiadau iach o fyw:

- peidio ag ysmygu
- pwysau iach
- bwyta 5 ffrwyth neu lysieuyn
- peidio ag yfed mwy na'r canllawiau
- bod yn heini

Dangosydd 4: sgôr llesiant meddyliol cymedrig ar gyfer pobl

(Dolenni i **Ddangosyddion Cenedlaethol Llesiant Cymru 29**).

- A oes data ar gael ar gyfer unigolion a gafodd eu geni yn y DU yng Nghymru? Oes: **Arolwg Cenedlaethol Cymru: dangosydd canlyniadau.**
- A oes data ar gael ar gyfer mudwyr yng Nghymru? Nac oes.

Y cwestiynau a ofynnwyd:

Byddwch yn gweld rhai datganiadau am lesiant. Ar gyfer pob un, dewiswch yr ateb sy'n disgrifio eich profiad orau dros y pythefnos diwethaf o'r canlynol:

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

- Byth
- Yn anaml
- Weithiau
- Yn aml
- Drwy’r amser
- Ddim yn gwybod
- Mae’n well gen i beidio â dweud

Dyma’r datganiadau:

- Rydw i wedi bod yn teimlo’n obeithiol am y dyfodol
- Rydw i wedi bod yn teimlo’n ddefnyddiol
- Rydw i wedi bod yn teimlo’n ymlaciol
- Rydw i wedi bod yn cael diddordeb mewn pobl eraill
- Mae gen i egni i’w sbario
- Rydw i wedi bod yn delio â phroblemau’n dda
- Rydw i wedi bod yn meddwl yn glir
- Rydw i wedi bod yn teimlo’n dda am fy hun
- Rydw i wedi bod yn teimlo’n agor i bobl eraill
- Rydw i wedi bod yn teimlo’n hyderus
- Rydw i wedi gallu gwneud penderfyniadau ar ben fy hun
- Rydw i wedi bod yn teimlo cariad gan eraill
- Rydw i wedi bod yn cael diddordeb mewn pethau newydd
- Rydw i wedi bod yn teimlo’n llawen

Dangosydd 5: canran y defnyddwyr gwasanaeth sy’n dweud bod gwasanaethau gofal cymdeithasol wedi gwneud iddynt deimlo’n ddiogel

- A oes data ar gael ar gyfer unigolion a gafodd eu geni yn y DU yng Nghymru? Oes: **Arolwg Cenedlaethol Cymru**.
- A oes data ar gael ar gyfer mudwyr yng Nghymru? Nac oes.

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

Y cwestiynau a ofynnwyd:

Ystyriwch ofyn i ddefnyddwyr gofal cymdeithasol / gofalwyr:

I ba raddau ydych chi'n cytuno neu'n anghytuno...Rwy'n teimlo'n ddiogel

- Cytuno'n gryf
- Cytuno
- Ddim yn cytuno nac yn anghytuno
- Anghytuno
- Anghytuno'n gryf

Os ydych chi neu'ch sefydliad yn gweithio gyda mudwyr yng Nghymru a'ch bod yn gallu gofyn rhai o'r cwestiynau uchod, hoffem drafod hyn gyda chi. Cysylltwch â ni drwy anfon e-bost at **polisimudo@llyw.cymru** er mwyn i ni allu trefnu sgwrs.

Dulliau

- Paratoi pecynnau cymorth gyda'r gymuned ac ar gyfer y gymuned mewn ieithoedd cymunedol.
- Darpariaeth gwasanaeth arbenigol ar gael lle ceir crynodiad uchel o angen lleol (enghraifft o sgrinio TB lle mae'r niferoedd yn llawer uwch yn y wlad tarddiad).
- Cymorth i gael gafael ar wasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol (e.e. argaeledd gwasanaethau cyfieithu ar y pryd priodol)
- Argaeledd cynlluniau hybu iechyd lleol, cyn geni/ôl-enedigol a chymorth anabledd hygyrch
- Defnyddio sianeli cyfathrebu sy'n cael eu defnyddio gan y gymuned darged i wella llythrennedd iechyd
- Defnyddio dulliau creadigol (ffilm, celfyddydau gweledol ac ati) i fod yn dyst i'r dryswch a'r golled na ellir eu mynegi'n hawdd mewn iaith. Mae hyn yn

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

helpu i ddatblygu hunan-gynrychiolaeth ymysg mudwyr a bydd o fudd iddyn nhw eu hunain, yn ogystal â datblygu dealltwriaeth ehangach yn y gymuned.

> “ “Mae **Fframwaith Cymru sy’n Ystyriol o Drawma** yn nodi’r dull gweithredu ar gyfer datblygu a gweithredu ymarfer sy’n ystyriol o drawma ledled Cymru, gan ddarparu’r cymorth gorau posibl i’r rheini sydd ei angen fwyaf. Mae’r Fframwaith yn sefydlu sut mae unigolion, teuluoedd/ rhwydweithiau cymorth eraill, cymunedau, sefydliadau a systemau yn ystyried trallod a thrawma, gan gydnabod a chefnogi cryfderau unigolyn i oresgyn y profiad hwn yn ei fywyd. Mae hefyd yn nodi’r cymorth y gallant ddisgwyl ei chael gan y sefydliadau, y sectorau a’r systemau y gallant droi atynt am gymorth. Mae’n cynnwys pobl o bob oed, o fabanod, plant a phobl ifanc hyd at oedolion hŷn.” ”

Darllenwch fwy am y dull llwyddiannus hwn yn ein **dogfen astudiaethau achos ategol**.

Parth 4: cysylltiadau cymdeithasol (bondiau, pontydd a chysylltiadau)

Mae meithrin cysylltiadau cymdeithasol a meithrin ymdeimlad o berthyn yn elfen bwysig o integreiddio. Bydd sicrhau bod mudwyr a’u cymdogion newydd yn gallu cwrdd a rhannu syniadau yn hyrwyddo cydlyniant cymdeithasol ac yn lleihau ynysigrwydd cymdeithasol.

Mae’r parth hwn yn cynnwys tri math gwahanol o gysylltiad cymdeithasol.

Yn gyntaf, mae'n ymwneud â chysylltiadau sy'n caniatáu i fudwyr deimlo eu bod yn perthyn. Mae hyn yn cynnwys y teulu ac eraill y mae mudwyr yn teimlo eu bod yn ‘debyg iddynt’, megis cyfeillion o’u gwlad tarddiad neu’r rhai sydd â

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

statws mudo tebyg. Rydym yn galw'r cysylltiad rhwng yr unigolion hyn yn fondiau cymdeithasol. Gall bondiau cymdeithasol hefyd gynnwys y rheini sy’n gallu cynrychioli ‘llais’ cymunedau mudwyr yn ddilys ac sy’n gallu eiriol ar eu rhan neu roi cyngor i’r rheini sydd mewn sefyllfaoedd tebyg.

Yn ail, gall cysylltiadau cymdeithasol fod yn bontydd. Mae pontydd cymdeithasol yn ymwneud â chysylltiadau rhwng pobl yr ystyrir eu bod o wahanol grwpiau cymdeithasol. Er enghraifft, gall mudwr ffurfio pont gymdeithasol gyda chymydog newydd neu gydweithiwr sydd wedi’i eni yng Nghymru. Gellir adeiladu’r cysylltiadau hyn drwy gymysgu mewn cymunedau, gan gynnwys drwy ysgolion, gweithleoedd, clybiau cymdeithasol, lleoliadau crefyddol, chwaraeon neu weithgareddau gwleidyddol. Mae digwyddiadau diwylliannol yn gyfleoedd arbennig o bwerus i adeiladu pontydd cymdeithasol, yn enwedig lle ceir cyfleoedd i rannu dwy ffordd. Mae cyfleoedd gwirfoddoli hefyd yn helpu i feithrin cysylltiadau.

Mae cysylltiadau cymdeithasol yn cyfeirio at gysylltiadau sy’n cael eu gwneud rhwng unigolion a darparwyr gwasanaethau, fel yr heddlu, y GIG neu lywodraeth leol. Er enghraifft, gellir creu cysylltiadau drwy wasanaethau allgymorth cymunedol mudwyr neu arferion mwy cynhwysol mewn dulliau prif ffrwd.

Mae’r tri math o gysylltiad cymdeithasol yn bwysig er mwyn sicrhau bod mudwyr yn cael eu hintegreiddio’n effeithiol yn y cymunedau sy’n eu lletya. Mae cysylltiadau, pontydd a chysylltiadau cymdeithasol yn helpu i feithrin dealltwriaeth o’r gymdeithas newydd ymysg mudwyr a chreu rhwydweithiau cefnogi a chyfleoedd sy’n eu galluogi i ffynnu. Maent hefyd yn meithrin gwell ymwybyddiaeth o’r sgiliau a’r diwylliant a ddaw i Gymru gan fudwyr newydd, y gellir eu harneisio i gefnogi’r gymuned yn gyffredinol. Mae integreiddio’n broses ddwyffordd, gyda’r gymuned letyol a mudwyr newydd yn elwa’n fawr o’r cyfleoedd hyn. Mae Cymru, yn ei chyfanrwydd, yn elwa o wneud y cysylltiadau hyn.

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybodaeth am **hawlfraint**.

Dangosyddion Allweddol Integreiddio

Er bod sawl ffordd o fesur integreiddiad mudwyr o ran cysylltiadau cymdeithasol, rydym wedi dewis rhai dangosyddion allweddol y byddwn yn eu defnyddio at ddibenion y Fframwaith hwn.

Dangosydd 1: canran sy'n adrodd am ymdeimlad o 'berthyn' i gymdogaeth ac ardal leol

(Dolenni i **Ddangosydd Cenedlaethol Llesiant Cymru 27**).

- A oes data ar gael ar gyfer unigolion a gafodd eu geni yn y DU yng Nghymru? Oes: **Arolwg Cenedlaethol Cymru**.
- A oes data ar gael ar gyfer mudwyr yng Nghymru? Nac oes.

Y cwestiynau a ofynnwyd:

I ba raddau fyddech chi'n cytuno neu'n anghytuno eich bod yn perthyn i'ch ardal leol?

- Cytuno'n gryf
- Tueddu i gytuno
- Ddim yn cytuno nac yn anghytuno
- Tueddu i anghytuno
- Anghytuno'n gryf

Dangosydd 2: canran sy'n adrodd bod pobl o wahanol gefndiroedd yn cyd-dynnu'n dda yn eu hardal

(Dolenni i **Ddangosydd Cenedlaethol Llesiant Cymru 27**).

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

- A oes data ar gael ar gyfer unigolion a gafodd eu geni yn y DU yng Nghymru? Oes: **Arolwg Cenedlaethol Cymru**.
- A oes data ar gael ar gyfer mudwyr yng Nghymru? Nac oes.

Y cwestiynau a ofynnwyd:

I ba raddau ydych chi'n cytuno neu'n anghytuno bod yr ardal leol hon yn lle mae pobl o wahanol gefndiroedd yn cyd-dynnu'n dda?

- Cytuno'n gryf
- Tueddu i gytuno
- Ddim yn cytuno nac yn anghytuno
- Tueddu i anghytuno
- Anghytuno'n gryf

Dangosydd 3: canran y bobl sy'n mynychu neu'n cymryd rhan mewn gweithgareddau celfyddydol, diwylliannol neu dreftadaeth o leiaf deirgwaith y flwyddyn

(Dolenni i **Ddangosydd Cenedlaethol Llesiant Cymru 35**).

- A oes data ar gael ar gyfer unigolion a gafodd eu geni yn y DU yng Nghymru? Oes: **Arolwg Cenedlaethol Cymru**.
- A oes data ar gael ar gyfer mudwyr yng Nghymru? Nac oes.

Y cwestiynau a ofynnwyd:

Pobl sy'n mynychu neu'n cymryd rhan mewn gweithgareddau celfyddydol, diwylliannol neu dreftadaeth o leiaf 3 gwaith y flwyddyn

- Ie
- Na

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

Dangosydd 4: canran y bobl sy'n gwirfoddoli

(Dolenni i **Ddangosydd Cenedlaethol Llesiant Cymru 28**).

- A oes data ar gael ar gyfer unigolion a gafodd eu geni yn y DU yng Nghymru? Oes: **Arolwg Cenedlaethol Cymru**.
- A oes data ar gael ar gyfer mudwyr yng Nghymru? Naddo.

Y cwestiynau a ofynnwyd:

Pa un o’r clybiau neu sefydliadau hyn, os o gwbl, ydych chi’n rhoi eich amser am ddim iddynt ar hyn o bryd:

- Corff elusennol
- Ysgol neu grŵp pobl ifanc
- Grŵp tenantiaid / preswylwyr neu warchod cymdogaeth
- Grwpiau crefyddol
- Grŵp / sefydliad pensiynwyr
- Clwb chwaraeon
- Grŵp celfyddydol (ee drama, cerddoriaeth, celf neu grefftau)
- Grŵp amgylcheddol
- Amgueddfa / safle treftadaeth
- Clwb neu fudiad arall
- Dim un o’r rhain

Dangosydd 5: Canran sy'n adrodd bod ganddynt ffrindiau o gefndiroedd gwahanol

- A oes data ar gael ar gyfer unigolion a gafodd eu geni yn y DU yng Nghymru? Nac oes.
- A oes data ar gael ar gyfer mudwyr yng Nghymru? Nac oes.

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

Y cwestiynau a ofynnwyd:

Oes gennych chi ffrindiau sydd â chenedligrwydd gwahanol i chi?

- I gyd yr un peth â fi
- Mwy na hanner
- Tua hanner
- Llai na hanner

Os ydych chi neu'ch sefydliad yn gweithio gyda mudwyr yng Nghymru a'ch bod yn gallu gofyn rhai o'r cwestiynau uchod, hoffem drafod hyn gyda chi. Cysylltwch â ni drwy anfon e-bost at **polisimudo@llyw.cymru** er mwyn i ni allu trefnu sgwrs.

Dulliau

Rydym yn gwybod y gall rhai dulliau wella'r broses o integreiddio mudwyr o ran cysylltiadau cymdeithasol. Rydym yn annog sefydliadau perthnasol i wreiddio'r dulliau gweithredu isod i gefnogi canlyniadau gwell.

- Darparu cymorth a mentora i fudiadau ac arweinwyr cymunedol
- Rhaglenni hyfforddi ac allgymorth i annog a chefnogi cyfranogiad mewn bywyd cyhoeddus a dinesig ar gyfer mudwyr.
- Cyllid hygyrch ar gyfer gweithgareddau diwylliannol
- Darparu gweithgareddau sydd wedi'u hanelu at annog grwpiau amrywiol i gymryd rhan.

“Mae'r tîm gwirfoddol yn Oasis yn bennaf yn trefnu ac yn darparu amrywiaeth eang o wasanaethau i hyrwyddo integreiddio, yn amrywio o glybiau bwyd i dripiau, digwyddiadau chwaraeon, garddio a hyfforddiant iaith (ESOL). Mae'r ddarpariaeth anffurfiol hon yn darparu sgaffaldiau ieithyddol, seicolegol ac emosiynol hanfodol ar gyfer y ceiswyr lloches sydd newydd gyrraedd, gan eu

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

galluogi i ddechrau dysgu iaith, gwneud ffrindiau a chael gafael ar gymorth cyn gynted ag y byddant yn cyrraedd."

Darllenwch fwy am y dull llwyddiannus hwn yn ein **dogfen astudiaethau achos ategol**.

Parth 5: addysg a sgiliau (gan gynnwys Iaith, Cyfathrebu a Digidol)

Gall addysg a hyfforddiant roi'r sgiliau a'r wybodaeth sydd eu hangen ar unigolion i lwyddo yn y farchnad lafur a chymryd rhan lawn mewn cymdeithas. Felly, gall mynediad at gyfleoedd addysg a hyfforddiant amserol ac o ansawdd da (neu gyfleoedd i ardystio tystiolaeth o sgiliau sy'n dod i'r DU) fod yn ffactor pwysig o ran hyrwyddo integreiddio. Mae hyfedredd iaith, yn benodol, yn hanfodol i hyrwyddo cydlyniant cymdeithasol ac ymdeimlad o berthyn. Mae'r gallu i siarad, darllen ac ysgrifennu yn Gymraeg neu'n Saesneg yn hanfodol ar gyfer cael mynediad at addysg, cyflogaeth a gwasanaethau eraill. Gall hefyd helpu mudwyr i gyfathrebu'n effeithiol â'u cymunedau a meithrin cysylltiadau cymdeithasol. Felly, gallai mesur hyfedredd iaith Saesneg mudwyr yng Nghymru roi cipolwg ar eu hintegreiddio a'u cynhwysiant cymdeithasol.

Mae cyrsiau Saesneg/Cymraeg i Siaradwyr Ieithoedd Eraill (E/WSOL) (a chyfleoedd anffurfiol yn y Gymraeg/Saesneg) yn arbennig o bwysig ar ddechrau integreiddio mudwr gyda'r gymuned sy'n eu lletya. Fodd bynnag, mae tystiolaeth gynyddol y byddai cymunedau mudwyr yn elwa'n ychwanegol o ddarpariaethau lefel uwch – i sicrhau bod eu galluoedd ieithyddol yn galluogi defnyddio'r sgiliau eraill y mae unigolion yn eu cynnig i economi Cymru. Mae pob mudwr yn dod â sgiliau iaith gyda nhw a gall y rhain hefyd fod o ddefnydd i gymunedau Cymru ac i economi Cymru. Efallai nad y gallu i siarad Cymraeg neu Saesneg yw'r elfen bwysicaf o allu unigolyn i weithio'n gynhyrchiol. Gall sgiliau iaith dramor gefnogi masnach ryngwladol, gall ieithoedd rhaglennu fod bron yn fyd-eang, a gall

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

datblygu amlieithrwydd gynyddu'r gallu i feddwl yn greadigol, i ddarparu dim ond ychydig o enghreifftiau o hyn.

Mae sgiliau digidol yn dod yn fwyfwy hanfodol er mwyn gallu cymryd rhan mewn cymdeithas, boed hynny ar gyfer cyflogaeth, cymdeithasu, rheoli a monitro cyflyrau iechyd, addysg a dysgu pellach. Gall cynhwysiant digidol, mater allweddol yn ymwneud â chyfiawnder cymdeithasol a chydraddoldeb, y rhyngrwyd a thechnoleg ddigidol ehangach fod yn alluogwr, ond i'r rhai nad ydynt yn defnyddio technoleg ddigidol neu i ddefnyddwyr cyfyngedig technoleg ddigidol, maent mewn perygl o golli'r manteision hyn ac o bosibl yn methu â manteisio ar y gwelliannau i wasanaethau cyhoeddus wrth i fwy o'r rhain gael eu trawsnewid yn ddigidol.

Gall mynediad at addysg a hyfforddiant amserol ac o safon helpu mudwyr i integreiddio mewn nifer o ffyrdd, ac nid yw rhai ohonynt wedi'u cyfyngu i ddysgu yn unig. Drwy fynychu hyfforddiant, bydd mudwyr yn cymysgu â'r boblogaeth sy'n eu derbyn ac yn creu cysylltiadau cymdeithasol. Gall hefyd helpu unigolion i ddeall systemau a phrosesau'r DU.

Gall diffyg gwybodaeth am y system addysg a'r hyn a ddisgwylir gan blant a rhieni fod yn rhwystr enfawr i ddatblygiad plant. Gall hyn arwain at ddewisiadau gwael ynghylch pa bynciau i'w hastudio sydd wedyn yn arwain at opsiynau cyflogaeth ac addysg fwy cyfyngedig.

Dangosyddion Allweddol Integreiddio

At ddibenion y Fframwaith hwn, rydym wedi nodi nifer o ddangosyddion allweddol y gellir eu defnyddio i fesur integreiddio yng nghyd-destun addysg.

Dangosydd 1: canran y bobl nad yw Cymraeg/Saesneg yn iaith gyntaf iddynt yn adrodd eu bod yn gallu cynnal sgwrs syml gyda siaradwr

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

iaith leol (e.e., cymydog)

- A oes data ar gael ar gyfer unigolion a gafodd eu geni yn y DU yng Nghymru? Oes: **Cyfrifiad 2021**.
- A oes data ar gael ar gyfer mudwyr yng Nghymru? Oes: **Cyfrifiad 2021**.

Y cwestiynau a ofynnwyd:

Beth yw eich prif iaith?

- Cymraeg neu Saesneg
- Arall, nodwch (gan gynnwys Iaith Arwyddion Prydain)

Pa mor dda allwch chi siarad Saesneg?

- Da iawn
- Da
- Ddim yn dda
- Dim o gwbl

Ydych chi’n gallu deall, siarad, darllen neu ysgrifennu Cymraeg?

- Deall Cymraeg llafar
- Siarad Cymraeg
- Darllen Cymraeg
- Ysgrifennu’n Gymraeg
- Dim un o’r uchod

Dangosydd 2: canran sy'n cyflawni 5 TGAU neu fwy gradd A* i C

(Dolenni i **Ddangosydd Cenedlaethol Llesiant Cymru 7**).

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

- A oes data ar gael ar gyfer unigolion a gafodd eu geni yn y DU yng Nghymru? Oes: **Cyfrifiad 2021**.
- A oes data ar gael ar gyfer mudwyr yng Nghymru? Oes **Cyfrifiad 2021**.

Y cwestiynau a ofynnwyd:

Ydych chi wedi ennill unrhyw gymwysterau eraill?

TGAU neu gymhwyster cyfatebol:

- 5 neu fwy o gymwysterau TGAU (A-C, 9-4), lefelau O (pasio), Tystysgrifau Addysg Uwchradd (CSEs) (gradd 1) neu Fagloriaeth Ganolradd Cymru
- Unrhyw TGAU arall, lefelau O neu CSEs (unrhyw radd), cwrs Sgiliau Sylfaenol neu Fagloriaeth Sylfaenol Cymru

Dangosydd 3: canran sy'n 'defnyddio'r rhyngrwyd yn bersonol'?

(Dolenni i **Ddangosydd Cenedlaethol Llesiant Cymru 50**).

- Data sydd ar gael ar gyfer pobl sydd wedi'u geni yn y DU: Oes: **Arolwg Cenedlaethol Cymru**.
- A oes data ar gael ar gyfer mudwyr yng Nghymru? Nac oes.

Y cwestiynau a ofynnwyd:

Ydych chi'n bersonol yn defnyddio'r rhyngrwyd gartref, yn y gwaith neu'n rhywle arall (gan gynnwys teledu clyfar a dyfeisiau llaw)

- Ydw (ar fy mhen fy hun)
- Ydw (gyda help)
- Nac ydw
- Ddim yn gwybod

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

Dangosydd 4: canran y bobl ifanc ac oedolion sy’n cael eu derbyn i addysg drydyddol

- A oes data ar gael ar gyfer unigolion a gafodd eu geni yn y DU yng Nghymru? Oes: **Cofnod Dysgu Gydol Oes Cymru; Cofnod myfyrwyr addysg uwch, Yr Asiantaeth Ystadegau Addysg Uwch**.
- A oes data ar gael ar gyfer mudwyr yng Nghymru? Oes: mae Cofnod Dysgu Gydol Oes Cymru a chofnod myfyrwyr Addysg Uwch, yr Asiantaeth Ystadegau Addysg Uwch yn cynnwys data ar genedligrwydd, ac mae data ar gael ar gyfer Cymru – gellir gwneud cais amdanynt drwy anfon neges at **Post16ed.stats@llyw.cymru**.

Dangosydd 5: Beth yw lefel uchaf eich addysg?

(Dolenni i **Ddangosydd Cenedlaethol Llesiant Cymru 8**).

- A oes data ar gael ar gyfer unigolion a gafodd eu geni yn y DU yng Nghymru? Oes: **Lefel y cymwysterau uchaf a ddelir gan oedolion o oed gweithio (18 i 64 oed), gan gwlad breswylio a gwlad enedigol, 2022**.
- A oes data ar gael ar gyfer mudwyr yng Nghymru? Oes: **Lefel y cymwysterau uchaf a ddelir gan oedolion o oed gweithio (18 i 64 oed), gan gwlad breswylio a gwlad enedigol, 2022**.

Y cwestiynau a ofynnwyd:

A gawsoch eich cymhwyster uchaf yn y DU, neu y tu allan i’r DU?

- Yn y DU
- Y tu allan i’r DU
- Ddim yn gwybod

Pa fath o gymhwyster ydyw?

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

- Gradd ôl-raddedig
- Gradd israddedig
- Cymhwyster uwch o dan lefel gradd
- Safon Uwch/Safon Uwch Alwedigaethol neu gymhwyster cyfatebol
- Safon UG/Lefel UG Alwedigaethol neu gymhwyster cyfatebol
- Bagloriaeth Ryngwladol
- Cymwysterau Lefel O neu gymhwyster cyfatebol
- TGAU/TGAU Galwedigaethol neu gymhwyster cyfatebol
- Cymhwyster proffesiynol neu gymhwyster sy'n gysylltiedig â gwaith arall
- Tystysgrif Gadael Ysgol
- Ddim yn gwybod

Os ydych chi neu'ch sefydliad yn gweithio gyda mudwyr yng Nghymru a'ch bod yn gallu gofyn rhai o'r cwestiynau uchod, hoffem drafod hyn gyda chi. Cysylltwch â ni drwy anfon e-bost at **polisimudo@llyw.cymru** er mwyn i ni allu trefnu sgwrs.

Dulliau

Rydym yn gwybod y gall rhai dulliau wella'r broses o integreiddio mudwyr o ran addysg. Rydym yn annog sefydliadau perthnasol i wreiddio'r dulliau gweithredu isod i gefnogi canlyniadau gwell.

- Darparu gwersi iaith sy'n bodloni lefel cyrhaeddiad a dyheadau'r dysgwr orau, yn hytrach nag ar sail iaith y cartref, cenedligrwydd neu statws mewnfudo. Mae hyn yn golygu bod dysgwyr o sawl cenedl wahanol yn dysgu ochr yn ochr â'i gilydd ond ar lefel ddysgu debyg.
- Darparu cyfleoedd i ddysgu'r Gymraeg i fudwyr, yn enwedig ym mröydd Cymraeg. Gall dull o'r fath ddangos yr effaith gadarnhaol y gall mudo ei chael o ran diogelu hunaniaeth ddiwylliannol Cymru a darparu cyfleoedd integreiddio amgen.
- Gall cynlluniau bwrsari gefnogi mynediad at addysg drydyddol ar gyfer

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

mudwyr sydd ag anfanteision economaidd-gymdeithasol.
- Ceisio datblygu dulliau amlasiantaeth i gefnogi integreiddio. Ystyried y rôl y gall teulu, y gymuned a phartneriaid eraill ei chwarae i ddatblygu dull system gyfan. Mae pob elfen yn gysylltiedig a gall gyfrannu at ddull mwy cyfannol a chynaliadwy.

> “ “Fel rhan o’i chenhadaeth i groesawu pobl o bob cefndir i ddysgu a mwynhau’r Gymraeg, mae gan y Ganolfan Dysgu Cymraeg Cenedlaethol brosiect ‘Croeso i Bawb’ i addysgu’r Gymraeg i bobl nad ydynt yn siarad Saesneg fel iaith gyntaf, gan gynnwys ffoaduriaid a siaradwyr lloches.” ”

Darllenwch fwy am y dull llwyddiannus hwn yn ein **dogfen astudiaethau achos ategol**.

Parth 6: diogelwch a sefydlogrwydd

Gall helpu unigolion i deimlo’n ddiogel helpu i integreiddio’n fwy effeithiol â chymunedau lleol. Gall gwahaniaethu a rhagfarn greu rhwystrau sylweddol i integreiddio drwy gyfyngu ar fynediad at gyflogaeth, tai a gwasanaethau. Maent hefyd yn meithrin ynysigrwydd ac allgau cymdeithasol. Gall diffyg pwrpas, statws mewnfudo ansicr neu amgylchiadau ansefydlog mewn bywyd hefyd danseilio integreiddio.

Un o nodweddion allweddol y parth hwn yw sut mae pobl yn teimlo. Nid yw bod yn ddiogel a theimlo’n ddiogel bob amser yr un peth. Gall tŷ fod yn ddiogel gyda chloeon a larwm ond efallai na fydd yn teimlo'n ddiogel oherwydd bod y gymdogaeth yn cynnwys pobl sydd â rhagfarn yn erbyn mudwyr.

Gellir ystyried sefydlogrwydd fel unigolion yn teimlo’n gyfforddus eu bod yn gallu rheoli pethau sy’n digwydd yn eu bywydau. Efallai y bydd parhad yn y

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

gwasanaethau. Efallai fod pobl wedi creu rhwydwaith cymorth a chryfder ariannol neu feddyliol.

Er bod cysylltiadau cymdeithasol yn rhan bwysig o ddatblygu diogelwch a sefydlogrwydd, mae hyn yn ymwneud llawer mwy â llesiant personol a hyder.

Gall profiadau o droseddau casineb neu wahaniaethu sy'n deillio o gefndir cenedlaethol neu nodweddion croestoriadol unigolyn (gan gynnwys cyfeiriadedd rhywiol, rhyw, anabledd, hunaniaeth rhywedd neu grefydd) fod yn arbennig o effeithiol gan fod unigolion wedi cael eu targedu oherwydd rhywbeth sy'n hanfodol i'w hunaniaeth. Gall profiadau o fasnachu, cam-drin a throseddu hefyd danseilio'r teimlad o ddiogelwch. Gall tlodi a statws mewnfudo ansicr danseilio gallu unigolion i deimlo bod eu bywyd ar sylfaen sefydlog.

Heb gael ymdeimlad o ddiogelwch a gwarchodaeth, nid yw unigolion yn debygol o gyfrannu'n llawn at gymunedau lleol a chyflawni eu llawn botensial. Rhaid i gymunedau fod yn groesawgar ac yn gynhwysol er mwyn sicrhau bod pawb yn rhannu manteision mudo.

Dangosyddion Allweddol Integreiddio

Mewn perthynas ag integreiddio mudwyr o ran diogelwch a diogeled, rydym wedi dewis ychydig o ddangosyddion allweddol y byddwn yn eu defnyddio at ddibenion y Fframwaith hwn.

Dangosydd 1: canran sy'n dweud eu bod yn hyderus bod y System Cyfiawnder Troseddol yn deg

(Dolenni i **Ddangosydd Cenedlaethol Llesiant Cymru 47**).

- A oes data ar gael ar gyfer unigolion a gafodd eu geni yn y DU yng

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

Nghymru? Oes: **Arolwg Troseddu Cymru a Lloegr**.
- A oes data ar gael ar gyfer mudwyr yng Nghymru? Oes **Arolwg Troseddu Cymru a Lloegr**.

Y cwestiynau a ofynnwyd:

Pa mor hyderus ydych chi fod y System Cyfiawnder Troseddol yn ei chyfanrwydd yn deg?

- Hyderus iawn
- Gweddol hyderus
- Ddim yn hyderus iawn
- Ddim yn hyderus o gwbl
- Ddim yn gwybod

Dangosydd 2: canran sy'n adrodd eu bod yn teimlo'n ddiogel yn y gymuned leol

(Dolenni i **Ddangosydd Cenedlaethol Llesiant Cymru 25**).

- A oes data ar gael ar gyfer unigolion a gafodd eu geni yn y DU yng Nghymru? Oes: **Arolwg Troseddu Cymru a Lloegr**.
- A oes data ar gael ar gyfer mudwyr yng Nghymru? Oes **Arolwg Troseddu Cymru a Lloegr**.

Y cwestiynau a ofynnwyd:

Pa mor ddiogel ydych chi'n teimlo / fyddech chi'n teimlo wrth gerdded ar eich pen eich hun yn yr ardal hon ar ôl iddi dywyllu? O ran yr ardal hon, rwy'n golygu o fewn 15 munud ar droed o'r fan hon

- Diogel iawn
- Gweddol ddiogel

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

- Ychydig yn anniogel
- Anniogel iawn

Indicator 3: canran sy’n dweud eu bod yn darged trosedd neu ddigwyddiad casineb

- A oes data ar gael ar gyfer unigolion a gafodd eu geni yn y DU yng Nghymru? Oes: **Arolwg Troseddu Cymru a Lloegr**.
- A oes data ar gael ar gyfer mudwyr yng Nghymru? Oes **Arolwg Troseddu Cymru a Lloegr**.

Y cwestiynau a ofynnwyd:

Ydych chi’n meddwl bod y digwyddiad wedi’i ysgogi gan agwedd y troseddwr tuag at unrhyw un o’r ffactorau hyn?

- Eich hil
- Eich crefydd neu gredoau crefyddol
- Eich rhywioldeb neu gyfeiriadedd rhywiol
- Eich oedran
- Eich rhyw
- Unrhyw anabledd sydd gennych
- Eich hunaniaeth rhywedd (trawsryweddol)
- Ddim yn gwybod
- Dim un o’r rhain

A oedd unrhyw beth am y digwyddiad a wnaeth i chi feddwl y gallai fod wedi cael ei gymell gan unrhyw un o’r ffactorau hyn?

- Eich hil
- Eich crefydd neu gredoau crefyddol
- Eich rhywioldeb neu gyfeiriadedd rhywiol

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

- Eich oedran
- Eich rhyw
- Unrhyw anabledd sydd gennych
- Eich hunaniaeth rhywedd (trawsryweddol)
- Dim un o’r rhain

Dangosydd 4: canran sy’n adrodd bodlonrwydd â’r ardal leol

(Dolenni i **Ddangosydd Cenedlaethol Llesiant Cymru 26**).

- A oes data ar gael ar gyfer unigolion a gafodd eu geni yn y DU yng Nghymru? Oes: **Arolwg Cenedlaethol Cymru**.
- A oes data ar gael ar gyfer mudwyr yng Nghymru? Nac oes.

Y cwestiynau a ofynnwyd:

Yn gyffredinol, pa mor fodlon neu anfodlon ydych chi gyda'ch ardal leol fel lle i fyw?

- Bodlon iawn
- Eithaf bodlon
- Ddim yn fodlon nac yn anfodlon
- Eithaf anfodlon
- Anfodlon iawn

Os ydych chi neu’ch sefydliad yn gweithio gyda mudwyr yng Nghymru a’ch bod yn gallu gofyn rhai o’r cwestiynau uchod, hoffem drafod hyn gyda chi. Cysylltwch â ni drwy anfon e-bost at **polisimudo@llyw.cymru** er mwyn i ni allu trefnu sgwrs.

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

Dulliau

Rydym yn gwybod y gall rhai dulliau wella’r broses o integreiddio mudwyr o ran addysg. Rydym yn annog sefydliadau perthnasol i wreiddio’r dulliau gweithredu isod i gefnogi canlyniadau gwell.

- Ymgymryd â gwaith allgymorth gyda grwpiau cefnogi mudwyr yn yr ardal leol i sicrhau bod pryderon yn cael eu deall a bod modd codi ymwybyddiaeth ynghylch cyfleoedd lleol. Anaml iawn y mae cymunedau yn anodd eu cyrraedd, ond maent yn cynnwys grwpiau o bobl nad ydynt yn cael eu clywed yn aml.
- Darparu cymorth wedi’i deilwra i’r rheini sy’n teimlo eu bod yn cael eu targedu neu bod gwahaniaethu yn eu herbyn oherwydd eu tarddiad cenedlaethol.
- Helpu’r rheini sy’n cael eu dadleoli neu sy’n profi amddifadedd drwy rwydweithiau cymorth lleol anffurfiol. Gall cymorth fod yn ariannol neu drwy nwyddau ond hyd yn oed drwy systemau lleol, gall darparu cyfeiriadedd diwylliannol a chyfeillgarwch gael effeithiau cadarnhaol iawn.
- Gan ddefnyddio dulliau creadigol, datblygwch ffyrdd newydd o herio stereoteipiau o fudwyr a helpu i nodi cymhellion, gwella cymwyseddau cymdeithasol a chynnig ffyrdd cefnogol o ddysgu i fudwyr.

> “ “Rwy’n credu bod y cysyniad o ‘cwtsh’ yn berthnasol yma. Rwy’n meddwl mai rhan fawr o dreftadaeth Cymru yw ein bod ni’n rhoi cwtsh i bobl, yn eu meithrin a’u cefnogi nhw... doeddwn i ddim yn sylweddoli hynny ar y pryd, ond maen nhw wedi bod y golau yr oeddwn ei angen. Mae eu cael nhw yma wedi newid fy mywyd. Rwy’n teimlo mor ddiolchgar. Maen nhw wedi gwneud cymaint i mi ag y gallwn i ei wneud iddyn nhw. Rwy’n teimlo bod fy mywyd wedi cael ei wella, ac mae fy mhartner a’m plant yn teimlo'r un peth.” ”

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

Darllenwch fwy am y dull llwyddiannus hwn yn ein **dogfen astudiaethau achos ategol**.

Parth 7: hawliau a chyfrifoldebau

Wrth geisio dod yn Genedl Noddfa, yn ogystal â thrwy weithredu'r Cynllun Gweithredu Cymru Wrth-hiliol, mae Llywodraeth Cymru yn ceisio dileu anghydraddoldebau a chefnogi integreiddio. Er mwyn i bobl integreiddio'n llawn â chymunedau Cymru, mae angen iddynt ddeall eu hawliau a'u cyfrifoldebau. Yn yr un modd, mae gan aelodau'r gymuned sy'n eu lletya gyfrifoldebau i ddilyn y gyfraith, cymryd rhan mewn prosesau democrataidd a chymryd rhan mewn cymunedau lleol. Mae angen i unigolion hefyd allu arfer eu hawliau i sicrhau bod ganddynt y rhwyd ddiogelwch sydd ei hangen weithiau. Dyna pam y gall gwasanaethau cynghori a gweithgareddau codi ymwybyddiaeth chwarae rhan hollbwysig yn y gwaith o gefnogi integreiddio.

Bydd ymwybyddiaeth o hawliau a chyfrifoldebau yn cefnogi mudwyr newydd i feithrin cysylltiadau cymdeithasol ac ymwybyddiaeth o systemau Cymraeg yn gyflymach. Mae hawliau a chyfrifoldebau yn sefydlu fframwaith cyffredin ar gyfer rhyngweithio rhwng pob unigolyn mewn cymuned. Felly, mae'n bwysig bod mudwyr newydd yn cael cymorth i ddeall y rhain cyn gynted â phosibl.

Dangosyddion Allweddol Integreiddio

Er bod sawl ffordd o fesur integreiddiad mudwyr o ran hawliau a chyfrifoldebau, rydym wedi dewis rhai dangosyddion allweddol y byddwn yn eu defnyddio at ddibenion y Fframwaith hwn.

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

Dangosydd 1: canran sy’n cofrestru i bleidleisio

- A oes data ar gael ar gyfer unigolion a gafodd eu geni yn y DU yng Nghymru? Oes: **Ystadegau etholiadol ar gyfer y DU**.
- A oes data ar gael ar gyfer mudwyr yng Nghymru? Oes: **Dinasyddion tramor, dienw, wedi’u heithrio, ac etholwyr seneddol yr UE yn ôl awdurdod lleol**.

Dangosydd 2: canran sy’n defnyddio gwasanaethau cynghori

- A oes data ar gael ar gyfer unigolion a gafodd eu geni yn y DU yng Nghymru? Oes: **Arolwg Cenedlaethol Cymru**.
- A oes data ar gael ar gyfer mudwyr yng Nghymru? Nac oes.

Y cwestiynau a ofynnwyd:

Yn ystod y 12 mis diwethaf, ydych chi wedi cael cyngor neu gymorth gan unrhyw sefydliadau yn y meysydd hyn?

- Dyled
- Materion ariannol ar wahân i ddyled
- Budd-daliadau lles
- Tai
- Cyflogaeth
- Gwahaniaethu
- Ysgariad neu broblemau’n ymwneud â pherthynas yn chwalu
- Gofal cymdeithasol
- Nwyddau a gwasanaethau rydych chi wedi’u prynu
- Dim un o’r rhain
- Arall

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

Dangosydd 3: canran sy'n adrodd gwybodaeth am hawliau

- A oes data ar gael ar gyfer unigolion a gafodd eu geni yn y DU yng Nghymru? Nac oes.
- A oes data ar gael ar gyfer mudwyr yng Nghymru? Nac oes.

Cwestiynau i'w gofyn:

Pa un o'r canlynol sy'n disgrifio orau eich gwybodaeth am ...?

- Deddf Hawliau Dynol
- Deddf Cydraddoldeb
- Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant

Dewisiadau ymateb ar gyfer pob un:

- Dydw i ddim yn gwybod dim o gwbl
- Rydw i'n gwybod ychydig
- Rwy'n gwybod cryn dipyn
- Rwy'n gwybod llawer iawn

Os ydych chi neu'ch sefydliad yn gweithio gyda mudwyr yng Nghymru a'ch bod yn gallu gofyn rhai o'r cwestiynau uchod, hoffem drafod hyn gyda chi. Cysylltwch â ni drwy anfon e-bost at **polisimudo@llyw.cymru** er mwyn i ni allu trefnu sgwrs.

Dulliau

Rydym yn gwybod y gall rhai dulliau wella'r broses o integreiddio mudwyr o ran addysg. Rydym yn annog sefydliadau perthnasol i wreiddio'r dulliau gweithredu

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

isod i gefnogi canlyniadau gwell.

- Darparu gwybodaeth am fyw yng Nghymru (neu ardaloedd lleol) sydd wedi'i theilwra ar gyfer eich cynulleidfa o fudwyr a'i chyfathrebu drwy sefydliadau cymorth cymunedol a sianeli cyfathrebu cymunedol (e.e. Telegram, Whatsapp, Facebook ac ati).
- Sicrhau eich bod yn monitro'r nifer sy'n derbyn gwasanaethau cynghori a gwybodaeth gan gymunedau mudwyr er mwyn sicrhau bod gwasanaethau'n hygyrch. Cymryd camau gweithredol i wella'r defnydd lle bo angen.
- Ystyried yn weithredol sut i gynnwys cymunedau mudwyr mewn ymgyrchoedd cofrestru a mentrau cyfranogiad gwleidyddol.

> “ "Cynhyrchodd Abertawe, a ariannwyd gan Lywodraeth Cymru, Ganllaw Cam wrth Gam ar sut i gofrestru i bleidleisio mewn sawl iaith a oedd ar wefan yr awdurdod lleol. Darparwyd y canllaw mewn 10 iaith a helpodd i gael gwared ar rwystr hanfodol i gael gafael ar wybodaeth. Roedd y dull gweithredu'n llwyddiannus, ac roedd nifer y gwladolion tramor cymwys cofrestredig bron wedi dyblu o fis Ionawr i fis Ebrill 2022." ”

Darllenwch fwy am y dull llwyddiannus hwn yn ein **dogfen astudiaethau achos ategol**.

Casglu a storio data

Efallai y byddwch chi neu eich sefydliad mewn sefyllfa i gefnogi'r Fframwaith hwn drwy naill ai wreiddio'r dulliau integreiddio llwyddiannus rydym wedi'u hamlinellu yn eich gwaith, neu drwy gasglu a chyhoeddi data sy'n ymwneud â'r dangosyddion integreiddio allweddol rydym wedi'u nodi. Os yw eich gwasanaeth yn gweithio'n agos gyda mudwyr yng Nghymru, hoffem i chi ystyried y cyngor yn yr adran hon.

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

Nid yw’r Fframwaith yn ymwneud yn bennaf â chasglu data newydd. Rydym yn ceisio casglu data sy’n bodoli eisoes mewn un lle, perswadio’r rheini sy’n casglu data i gynnwys profiadau mudwyr, a llenwi bylchau yn y data lle bo angen. Bydd angen casglu rhywfaint o ddata newydd ond ein nod yn bennaf yw gwneud y casgliadau data presennol a’r data sy’n deillio o hynny yn fwy hygyrch.

Os ydych chi neu eich sefydliad yn casglu data sy’n ymwneud ag un neu fwy o’r 7 parth rydym wedi cyfeirio atynt yn y Fframwaith hwn, rydym yn eich annog i ofyn cwestiynau penodol am wlad tarddiad y rheini sy’n defnyddio eich gwasanaethau/cymorth. Heb y data hwn, mae’n anodd iawn mesur integreiddio cymunedau mudwyr neu gael cymhariaeth â chymunedau pobl sydd wedi’u geni yn y DU.

Dyma gwestiwn a awgrymir i’w ofyn: “Beth yw eich gwlad enedigol?” gan gynnwys yr opsiynau canlynol fel ymateb:

- Cymru
- Lloegr
- Yr Alban
- Gogledd Iwerddon
- Gweriniaeth Iwerddon
- Mewn man arall, ysgrifennwch enw presennol y wlad: [Bwlch testun gwag]

Mae’r cwestiwn a’r ymatebion hyn yn cael eu cysoni â chwestiynau Cyfrifiad y Swyddfa Ystadegau Gwladol. Rydym yn cydnabod y bydd gofyn y cwestiwn hwn yn cyfyngu cwmpas ein gwaith i fudwyr cenhedlaeth gyntaf ac yn eithrio plant y rhai sydd wedi’u geni i fudwyr. Efallai y bydd gan fudwyr ail genhedlaeth wybodaeth bwysig am heriau a chyfleoedd integreiddio, felly bydd ystyriaeth bellach yn cael ei rhoi i sut y gallwn gasglu data defnyddiol ychwanegol yn y dyfodol.

Mae hefyd yn bwysig bod cwestiynau eraill am nodweddion demograffig yn cael eu gofyn a yw data’n cael ei gasglu am brofiadau mudwyr. Gall canlyniadau a

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

phrofiadau amrywio’n sylweddol yn dibynnu ar oedran, anabledd, hunaniaeth rhywedd, cyfeiriadedd rhywiol, rhyw, ethnigrwydd, crefydd neu gred, neu statws mudo. Mae sicrhau bod y data hwn yn cael ei gasglu yn galluogi ymchwiliad mwy manwl i’r profiadau amrywiol y gallai mudwyr yng Nghymru fod yn eu hwynebu.

Os nad ydych chi na’ch sefydliad yn casglu data ar unrhyw un o’r meysydd ond eich bod yn gweithio’n agos gyda mudwyr yng Nghymru, efallai y byddwch yn gallu defnyddio eich safle i lenwi rhai bylchau yn y data presennol. Allech chi ofyn rhai o’r cwestiynau allweddol rydym wedi’u hawgrymu fel rhan o’r Fframwaith hwn i ddefnyddwyr eich gwasanaeth? Er enghraifft, gallai hyn fod drwy arolwg o’r bobl rydych chi’n gweithio gyda nhw a/neu’n eu cefnogi. Neu, er mwyn casglu gwybodaeth naratif fanylach, gallech gynnal trafodaeth un-i-un gyda defnyddwyr eich gwasanaeth a/neu siarad â nifer ohonynt ar yr un pryd mewn grŵp ffocws neu weithdy. Gall hyd yn oed arolygon neu drafodaethau bach iawn ddarparu data hanfodol i’n helpu i fesur canlyniadau integreiddio.

Mae angen i bob casgliad data ystyried sut i osgoi rhagfarn yn y ffordd y gofynnir cwestiynau a cheisir ymatebion. Lle bynnag y bo modd, gofynnwch yr un cwestiwn sydd wedi’i gynnwys mewn casgliadau data sefydledig ac yn yr un modd (er enghraifft, dros y ffôn, wyneb yn wyneb ac ati). Bydd mabwysiadu’r broses o ddyblygu’r fethodoleg casglu data wreiddiol yn lleihau’r posibilrwydd o ragfarn ddiarwybod.

Gall unrhyw un sy’n gweithio’n agos gyda mudwyr yng Nghymru hefyd ofyn cwestiynau sy’n arbennig o ddefnyddiol i fesur integreiddio mudwyr ond na fyddent yn cael eu cynnwys mewn casgliad data prif ffrwd sefydledig. Er enghraifft, gallech ofyn i ddefnyddwyr gwasanaeth a oes ganddynt statws mudo diogel, neu a oes ganddynt wybodaeth am eu hawliau yn y DU. Ystyriwch y dangosyddion uchod i weld a oes cwestiynau y gellid eu gofyn i gyfrannu at y gwaith hwn.

Mae’n bwysig meddwl am gyfrinachedd, anhysbysrwydd a phreifatrwydd wrth

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

gasglu, prosesu, cyhoeddi a rhannu data. Fel rhan o hyn, mae angen sicrhau bod ymatebwyr yn gwybod y rhesymau pam mae'r cwestiynau'n cael eu gofyn, ar gyfer beth y bydd eu data'n cael ei ddefnyddio, a fydd y canfyddiadau'n cael eu cyhoeddi, am ba hyd y bydd y data'n cael ei gadw ac a fydd yn cael ei rannu. Mae'r wybodaeth hon yn aml yn cael ei darparu i ymatebwyr ymlaen llaw fel rhan o hysbysiad preifatrwydd. Rydym yn annog sefydliadau sy'n casglu data i nodi'n glir yn eu hysbysiadau preifatrwydd y gellir defnyddio data dienw i'n helpu i fesur integreiddio yng Nghymru.

Os ydych chi'n casglu data sy'n helpu i fesur integreiddio, byddem yn falch iawn petaech chi'n ei rannu â ni os ydych chi mewn sefyllfa i wneud hynny o ystyried y byddai hynny'n caniatáu i ni ei ddadansoddi a'i ddefnyddio i ddylanwadu ar bolisi. Fel rhan o'r Fframwaith hwn, rydym yn ceisio dod â'r data sydd ar gael sy'n ymwneud â dangosyddion integreiddio dethol at ei gilydd mewn un lle er mwyn galluogi'r holl bartneriaid i archwilio cynnydd. Os oes gennych chi ddata i'w gyfrannu neu os hoffech chi weld data'n cael ei ddarparu gan bobl eraill, anfonwch eich enw a'ch manylion cyswllt, enw eich sefydliad, a chrynodeb o'ch diddordeb yn y gwaith hwn at **polisimudo@llyw.cymru**. Byddwn yn ystyried y cais ac yn darparu mynediad at y data i bartïon priodol os oes modd gwneud hynny.

Mae'n hanfodol nad yw data adnabyddadwy yn cael ei gofnodi, ei rannu na'i gyhoeddi fel rhan o unrhyw gasglu data. Gallai gwlad enedigol ddod yn adnabyddadwy, er enghraifft, os cyfunir â data arall felly meddyliwch yn ofalus am sut mae data'n cael ei brosesu i sicrhau ei fod yn taflu goleuni ar integreiddio mudwyr, heb nodi unigolion yn anfwriadol yn erbyn eu hewyllys.

Yn ychwanegol, rydym yn annog sefydliadau i ystyried a allent ddarparu data i'r Banc Data Cyswllt Diogel Gwybodaeth Ddienw (SAIL) ym Mhrifysgol Abertawe, drwy YDG Cymru, er mwyn gallu cysylltu data gweinyddol. Mae YDG Cymru yn rhan o ADR UK a ariennir gan UKRI ac mae'n bartneriaeth rhwng Ysgol Meddygaeth Prifysgol Abertawe a Sefydliad Ymchwil Cymdeithasol ac Economaidd a Data Cymru (WISERD) ym Mhrifysgol Caerdydd ac ystadegwyr,

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

economegwyr ac ymchwilwyr cymdeithasol o Lywodraeth Cymru. Oherwydd maint poblogaeth fach cymunedau mudwyr yng Nghymru, gall fod yn anodd cynnal hap-samplu a chael digon o gyfranogwyr o gefndir mudwyr i sicrhau bod y canfyddiadau'n ystadegol arwyddocaol. Dull amgen o gefnogi'r gwaith hwn yw darparu setiau data i Fanc Data SAIL sy'n rhoi mynediad diogel i ymchwilwyr at setiau data gyda chofnodion data dienw sy'n seiliedig ar unigolion ac sy'n cwmpasu poblogaeth Cymru. Mae SAIL yn defnyddio gwasanaethau Trydydd Parti Dibynadwy, Iechyd a Gofal Digidol Cymru ac mae'n defnyddio data dienw i gyfuno â setiau data eraill, i roi cipolwg llawer mwy cyfoethog ar brofiadau cymunedau bach.

Gwyddom y bydd rhai aelodau o'r gymuned fudol yn nerfus ynghylch darparu eu data i sefydliadau ac o bosibl yn poeni am y cysyniad o fesur integreiddio. Rydym eisiau egluro'n glir pam ein bod yn gwneud y gwaith hwn a thawelu ofnau a all fod gan fudwyr. O ganlyniad, rydym yn cynhyrchu 2 ffilm sy'n egluro'r Fframwaith Integreiddio Mudwyr a beth ddylai ddigwydd gyda data unigolyn.

Gweithredu ac atebolrwydd

Rydym yn cydnabod mai dim ond dechrau'r gwaith sydd ei angen i fesur a hyrwyddo integreiddio mudwyr sy'n byw yng Nghymru yw cyhoeddi'r Fframwaith.

Byddwn yn cyhoeddi adroddiad blynyddol yn erbyn cynnydd tuag at fesur a hyrwyddo integreiddio. Byddwn yn cyhoeddi hwn bob mis Rhagfyr i gyd-fynd â Diwrnod Rhyngwladol y Mudwyr.

Bydd y diweddariad blynyddol yn amlinellu'r camau a gymerwyd a'r gwelliannau a wnaed i anghenion casglu a chyhoeddi data. Ymhen amser, bydd y diweddariad hefyd yn gallu darparu llinell sylfaen ar gyfer integreiddio mudwyr yng Nghymru, ac yn dilyn hynny olrhain y cynnydd a wnaed tuag at wella canlyniadau ar gyfer pob mudwr sy'n galw Cymru yn gartref iddynt.

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.

Mae’r dangosyddion rydym wedi’u dewis uchod yn ceisio sicrhau bod y data meintiol a dderbynnir yn cwmpasu meysydd integreiddio diriaethol ac anniriaethol. Rydym yn chwilio am ddata am allbynnau (fel cymwysterau) a theimladau (fel ymdeimlad o berthyn). Mae’r cymysgedd hwn o ffactorau yn hanfodol i’w casglu i sicrhau nad yw ein dull yn anwybyddu meysydd bywyd mwy cymhleth a chudd.

Bydd y diweddariad blynyddol yn ein galluogi i edrych ar dueddiadau ac anghydraddoldebau mewn dangosyddion meintiol. Fodd bynnag, ni fydd y data ynddo’i hun yn ddigonol i sefydlu a yw integreiddio’n mynd yn dda ai peidio. Byddwn yn ceisio ategu’r adroddiadau hyn gydag astudiaethau archwiliadol cyflym i geisio edrych y tu ôl i’r data ar brofiadau mwy ansoddol. Bydd yr astudiaethau cyflym hyn yn ein helpu i geisio egluro’r duedd/anghydraddoldeb a diwygio arferion lle bo angen.

Fel Llywodraeth Cymru, ein nod yw bod yn esiampl ar gyfer casglu a chyhoeddi data yn unol â’r Fframwaith hwn. Mae gwaith eisoes wedi dechrau i adolygu amrywiol gynlluniau a chasgliadau data Llywodraeth Cymru er mwyn sicrhau bod cynifer â phosibl yn cydymffurfio â’r Fframwaith hwn.

Bydd angen i ni barhau i ymgysylltu’n agos â llywodraeth leol, Byrddau Iechyd a’r Trydydd Sector i oruchwylio cynnydd o ran gweithredu’r dull Fframwaith.

Bydd angen i ni gynnwys mudwyr eu hunain yn y gwaith hwn i sicrhau dealltwriaeth barhaus o’n bwriadau ac adolygu a yw’r dangosyddion yn dal yn briodol. Mae cynnwys mudwyr yn cyd-fynd â ffyrdd o weithio Llesiant Cenedlaethau’r Dyfodol ac yn ein helpu i sicrhau ein bod yn gallu gwreiddio safbwyntiau mudwyr. Drwy Brosiect Integreiddio Mudwyr Cymru, rydym wedi datblygu cysylltiadau â grwpiau cymunedol mudwyr ar lawr gwlad yng Nghymru ac rydym yn bwriadu parhau i weithio gyda’r grwpiau hyn wrth i ni roi’r Fframwaith ar waith.

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.

Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.

Gwybodaeth am **hawlfraint**.

Efallai na fydd y ddogfen hon yn hollol hygyrch.
Drllenwch ein **datganiad hygyrchedd** i gael rhagor o wybodaeth.

Cafodd y ddogfen hon ei lawrlwytho o LLYW.CYMRU, efallai nad dyma'r fersiwn mwyaf diweddar.
Ewch i **https://www.llyw.cymru/y-fframwaith-integreiddio-mudwyr-html** i weld y fersiwn ddiweddaraf.
Gwybodaeth am **hawlfraint**.